

Jaarverslag WMS over het jaar 2024.

Door Jelle Jan Koopmans

Hieronder vindt u het jaarverslag van de Wurkgroep Martime Skiednis van de Fryske Akademy.

De doelstelling van de Wurkgroep Martime Skiednis is de studie naar en de belangstelling voor de maritieme geschiedenis van Friesland te bevorderen, onder andere door middel van een jaarlijks symposium. De Wurkgroep is bedoeld voor mensen die zelf actief onderzoek doen naar de (Friese) maritieme geschiedenis. Aan lidmaatschap is geen contributie verbonden maar leden worden gevraagd donateur te worden van de Fryske Akademy. Aanmeldingen of vragen kunt u sturen naar de secretaris van de Wurkgroep. Op dit moment heeft de Wurkgroep 47 leden.

Het bestuur bestaat uit:

Jan Auke Walburg (Voorzitter)

Hester Postma (secretaris)

Peter Tolsma (Penningmeester)

Johan Steendam (algemeen bestuurslid)

Hanno Brand (algemeen bestuurslid)

Jelle Jan Koopmans (algemeen bestuurslid)

Activiteiten:

Verslag Symposium Wurkgroep Maritime Skiednis

Op zaterdag 3 februari 2024 vond het jaarlijks symposium van de Wurkgroep Martime Skiednis plaats in het Fries Scheepvaart Museum in Sneek. Het thema dit jaar was 'Friezen in de admiraliteiten van de Republiek in de Vroegmoderne Tijd'.

Voorzitter Peter Tolsma opende het symposium met een verwijzing naar het boek Verzwegen Zeeheld Jacob Benckes van oud bestuurslid Jan de Vries. De belangrijkste vraag van het symposium was: hoe kan het dat er zoveel Friezen actief waren in de admiraliteit en wie waren dat?

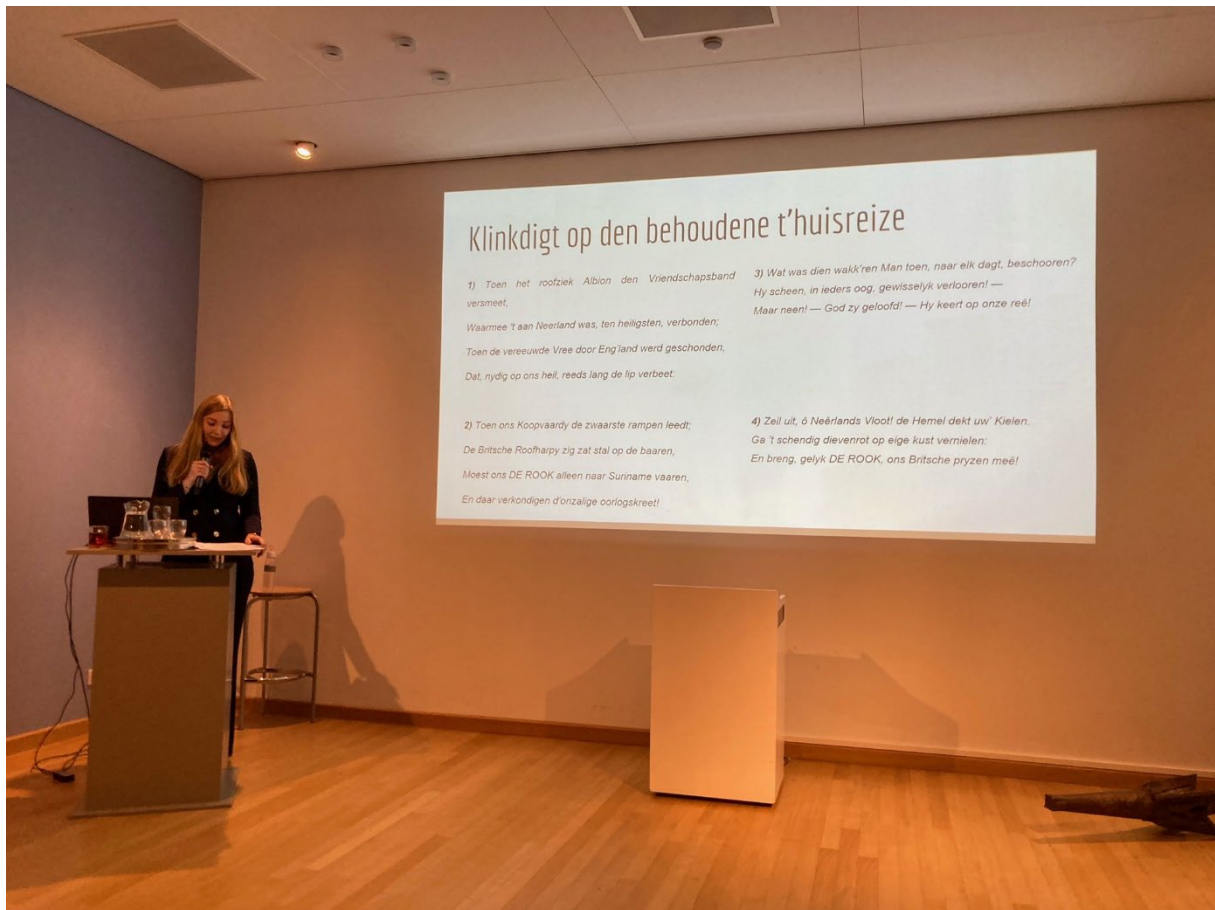
Hugo ter Avest en het schilderij van 'de Stad en Lande'. (Foto Jelle Jan Koopmans)

De eerste spreker was Hugo ter Avest. Hij is reeds 37 jaar als conservator en directeur betrokken bij museum het Hannemahuis in Harlingen. In een beeldende presentatie liep hij door de geschiedenis van de Friese admiraliteit. Deze begon in 1597 in het stadhuis van Dokkum om in 1618 te verhuizen naar een nieuw gebouw in die plaats. Dit maakt thans deel uit van het Museum Dokkum. In 1644/1645 kwam de admiraliteit naar Harlingen. Uit een plattegrond van Harlingen uit 1614 bleek dat er toen ook al volop maritieme activiteiten waren in Harlingen.

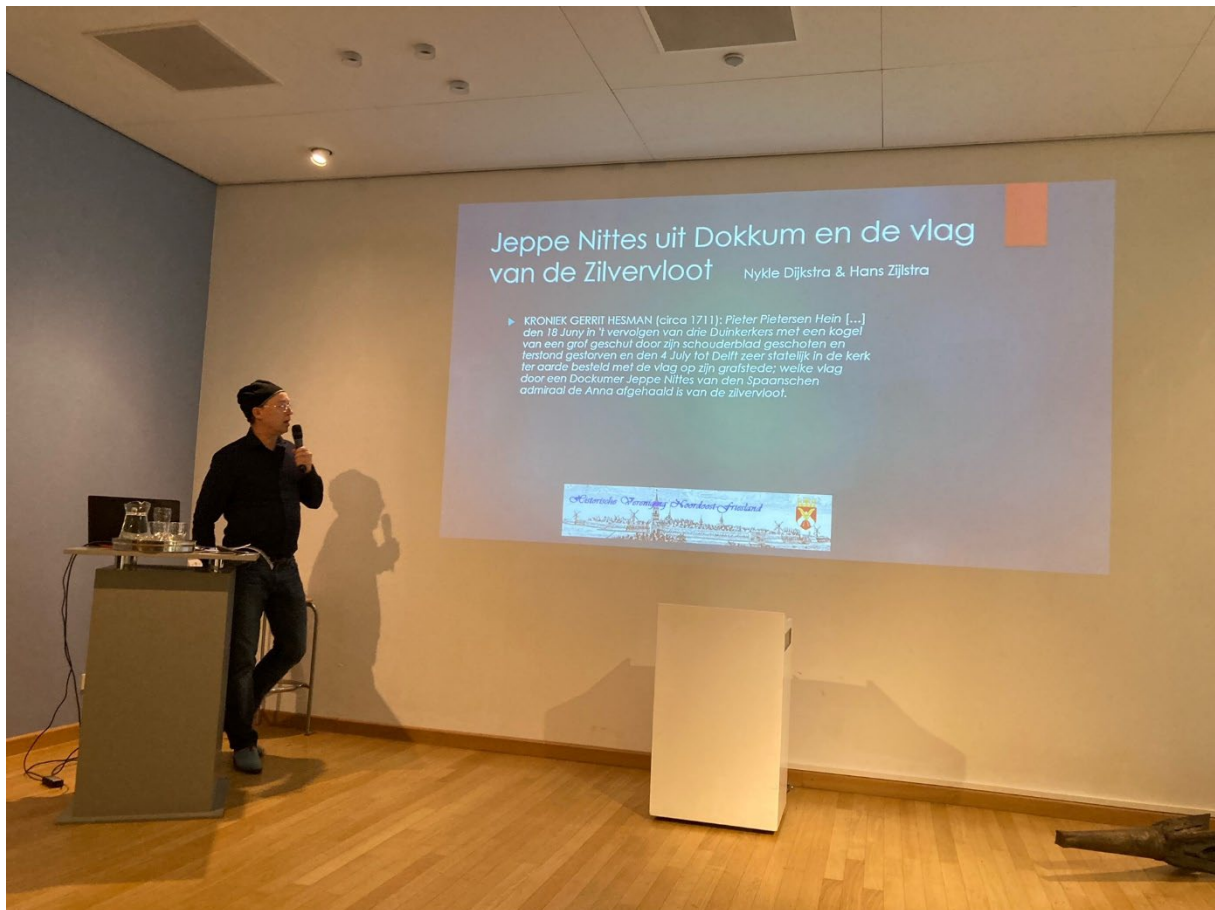
Postuum portret Auke Stellingwerff (Collectie Rijksmuseum)

Ter Avest liet ons onder andere kennismaken met een prachtig postuum portret van Auke Stellingwerff (1635-1665). Op dit portret heeft Stellingwerff de hand op de kogel waar hij door gedood werd bij de slag van Lowesoft. Aardig nieuwtje was dat het fronton van het huis Leeuwenburg dat vanaf 1776 fungeerde als het hoofdkwartier van de Friese admiraliteit na jaren in Groningen te zijn geweest terugkeert in Harlingen. Aan het eind van de achttiende eeuw kwam de Friese Admiraliteit in verval. Ter Avest toonde een aquarel van een vrolijk tafereel uit 1791 waarbij de stadhouder in Harlingen werd onthaald op het schip 'de Stad en Lande'. Deze bleek later echter te groot om de haven te kunnen verlaten en moest worden gesloopt.

Anna Verhoog over kapitein Adriaan de Roock. (Foto Jelle Jan Koopmans)

De tweede spreker was Anna Verhoog (afgestudeerd Colonial and Global History in Leiden en nu werkzaam bij Schinkelshoek). Zij gaf aan vereerd te zijn hier in Sneek te spreken ook omdat zij familiegeschiedenis in deze stad heeft. Daarnaast was het precies 1 dag voor de sterfdag van Adriaan de Roock. Haar lezing was dan ook getiteld 'Neerlands Hoop in bange dagen: de vergeten Friese Kapitein Adriaan de Roock'. Deze Adriaan werd in 1748 in Zaltbommel geboren en overleed in 1834 in Harlingen. Hij voer op twee schepen van de Friese Admiraliteit en werd in 1791 benoemd tot equipagemeester. In de Vierde-Engelse oorlog (1780-1784) werd hij naar West-Indië gestuurd om de bestuurders in de koloniën van de oorlog op de hoogte te brengen. Hij voer op het fregat de Eendragt. Deze missie slaagde deels doordat hij in Suriname de boodschap wist over te brengen maar dit lukte niet op Sint-Eustatius en Curacao. Op de terugweg wist hij een Engelse brigantijn te kapen en bij thuiskomst werd hij dan ook als een groot zeeheld vereerd. Hij bleef in Harlingen wonen en trouwde met een nazaat van Tjerk Hiddes de Vries. Adriaan de Roock is in de vergetelheid geraakt. Verhoog gaf aan dat in het algemeen de Friese zeehelden eerder vergeten zijn dan hun Hollandse collega's.

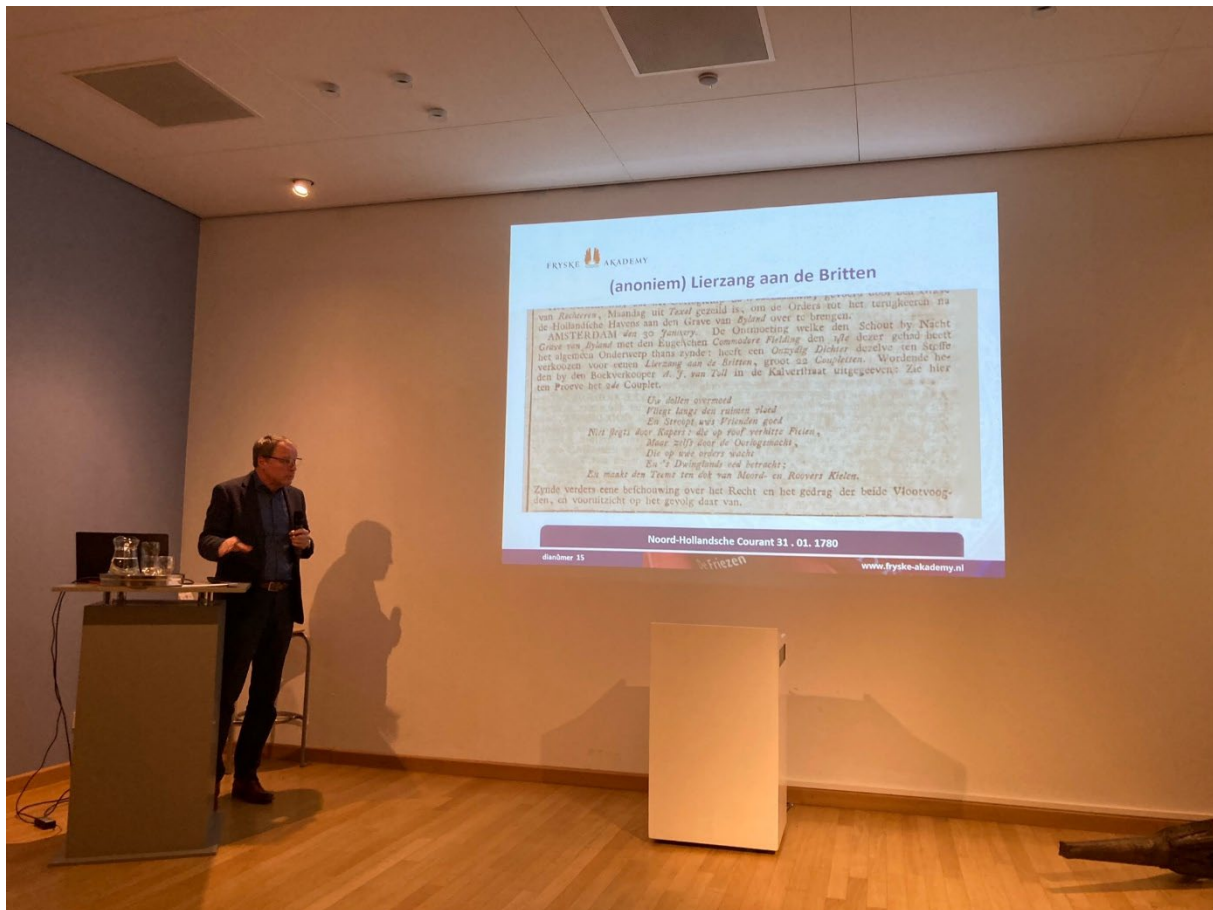
Hans Zijlstra over Jeppe Nittes en de vlag van de Zilvervloot (Foto Jelle Jan Koopmans)

De derde spreker was Hans Zijlstra (Historische Vereniging de Sneuper, redactielid de Vrije Fries en werkzaam bij Elsevier). Zijn bijdrage ging over Jeppe Nittes uit Dokkum en de vlag van de Spaanse Zilvervloot. Een verhaal waar hij eerder samen met Nykle Dijkstra (Historische Vereniging de Sneuper, werkzaam bij het Historisch Centrum Leeuwarden) een artikel over schreef. Zijlstra noemt eerst een aantal belangrijke gebeurtenissen uit het jaar 1628. Belangrijkste daarvan was misschien wel het veroveren van de Spaanse Zilvervloot door Piet Hein. Deze wist in de baai van Matanzas vier Spaanse galjoenen te kapen met voor in die tijd 11,5 miljoen gulden aan goud en zilver. In een kroniek van Gerrit Hesman wordt gesteld dat Piet Hein in 1629 werd begraven met een Spaanse vlag die door de Dokkumer Jeppe Nittes van het Spaanse galjoen de Anna is afgehaald. Dit was een van de vier galjoenen dat onderdeel uitmaakte van die Zilvervloot. Dit verhaal is moeilijk te bewijzen. Wel is het zo dat de Staten Generaal de Spaanse vlaggen opeisten om deze in de Ridderzaal te hangen. Ook op een schilderij van het grafmonument van Piet Hein zijn Spaanse vlaggen te zien. Het is mogelijk dat de vlag van Jeppe Nittes uit de Ridderzaal is gehaald en op de kist is gelegd. Jeppe Nittes heeft in ieder geval bestaan. Hij kreeg in 1635 een dochter in Amsterdam. In 1640 liet hij zich inschrijven in het Burgerboek van Dokkum. Hij was op dat moment schipper van beroep. In 1644 ging hij met een aantal Dokkumers een scheepscontract aan waaruit bleek dat hij een van de rijkere schippers was. Uit deze zaken en het feit dat hij woonde aan een huis aan de Dijk blijkt dat Jeppe Nittes een geslaagd man was. Of hij ook de Spaanse vlag van de zilvervloot veroverde moet nog worden bewezen.

Peter Swart over het fregat 'Huis te Warmelo'. (Foto Jelle Jan Koopmans)

De volgende spreker was Peter Swart (Adviseur en project manager West-Fries Museum). Swart vertelde over het oorlogsschip het Huis te Warmelo. Dit was een fregat van de West-Friese admiraliteit dat zetelde in Hoorn en Enkhuizen. Het schip werd in 1708 gebouwd in Medemblik. Op 25 augustus 1715 verging het in de holst van de nacht in barre weersomstandigheden in de Finse Golf. Van de 200 bemanningsleden kwamen er 70 om het leven. Bijzonder is dat het schip in 2016 werd teruggevonden op de bodem van de Finse golf. De houten constructie van de romp is nog grotendeels intact en de kanons staan zelfs nog op het bovendek. Op het Huis te Warmelo waren opvallend veel Friese matrozen actief. Deze 41 matrozen kwamen allemaal uit Friese steden namelijk 14 uit Sneek, 10 uit Bolsward, 10 uit Franeker, 5 uit Harlingen en 2 uit Leeuwarden. Een van hen was Wobbe Benedictus. Deze was opgegroeid in het Old Burger Weeshuis in Leeuwarden waar hij voor kleermaker had geleerd. In Sneek werd op 23 december 1723 luidgeld betaald voor het uitluiden van vier van de matrozen van het Huis te Warmelo die op zee waren gebleven. Dat de meeste matrozen uit de Friese steden kwamen is niet verwonderlijk. Matroos worden op de admiraliteit was gezien de gevaren geen populair werk en voor velen misschien een laatste reddingsboei. Swart zoekt nog informatie over de bemanningsleden van het schip. Een lijst van bemanningsleden is te vinden op: [Bemanningslijst - Fregat Huis te Warmelo](#)

Hanno Brand over het konvooi van Bijland. (Foto Jelle Jan Koopmans)

Laatste spreker was Hanno Brand over het konvooi van van Bijland uit 1779. Op 30 december 1779 onderschepte de Engelse commander Fielding voor de kust van Wight een Nederlands konvooi van ruim veertig koopvaarders die begeleid werden door een klein eskader dat onder bevel stond van admiraal Van Bijland. Hoewel verreweg de meeste koopvaarders wisten te ontsnappen, werden negen schepen, waaronder zes Friese vrachtvaarders, opgebracht en in Plymouth aan de ketting gelegd. De kaping leidde tot veel beroering in de Republiek en hield maandenlang de publieke opinie bezig in de vorm van een stroom aan krantenartikelen, pamfletten, gedichten en toneelstukken. De aandacht richtte zich vooral op Van Bijland, waarvan kwade tongen wilden dat hij zich te snel had overgegeven, en op de gevolgen van de kaping voor de relaties met Engeland in het jaar voorafgaand aan het uitbreken van de 4de Engelse oorlog. Ook de latere historiografie richtte zich vooral op de affaire Van Bijland maar had nagenoeg geen oog voor de lotgevallen van de reders en schippers van de gekaapte schepen. Merkwaardig genoeg ontbreekt tot dusver ieder spoor van de kaping in de zogenaamde Prize Papers van het High Court of Admiralty. Een speurtocht door de pamfletten en krantenartikelen uit het jaar 1780 bracht echter aan het licht hoe de kaping verliep, op welke gronden de Nederlandse schepen werden gekaapt en hoe niet alleen Friese reders en schippers, maar ook de Friese kranten, opiniemakers en zelfs de Friese filosoof Halbertsma het proces voor de High Court of Admiralty volgden en becommentarieerden. Het leverde een boeiend relaas op over de argumenten die door de rechters werden gebruikt om de Friese schepen in beslag te nemen en hun schippers en reders te veroordelen. De kaping speelde een belangrijke rol in de diplomatieke onderhandelingen met Engeland en voedde de vergiftigde atmosfeer waaruit de Vierde Engelse Oorlog eind 1780 ontstond.

Deze dag met boeiende lezingen werd afgesloten met een gezellige borrel mede gemaakt door sponsor Kuiper (Scheeps)Verzekeringen.

Verslag van de ledenbijeenkomst van de Werkgroep Martieme Skiednis op 13 april 2024 in IJlst.

Deze bijeenkomst vond plaats in het Multifunctioneel Centrum Utherne in deze plaats. Er waren 17 leden van de werkgroep aanwezig. De eerste spreker was Jan Tabak. Hij vertelde over zijn boek IJlst duizend jaar scheepsrijk. IJlst was in de negentiende eeuw de meest geïndustrialiseerde stad en in 1700 de stad waar iedere dag het hele jaar door een schip werd afgeleverd. Door de eeuwen heen zijn er duizenden schepen gebouwd in IJlst en veel families zullen hun bestaan in de zeevaart en de werkgelegenheid die daar aan gerelateerd is. Denk daarbij bijvoorbeeld aan al het hout en vlas dat vanuit de Baltische staten vervoerd is. De mensen uit de stad IJlst hebben hier een wezenlijke bijdrage in gehad. De opkomst van het stadje loopt synchroon met de Middelsee. IJlst lag niet rechtstreeks aan zee maar was er via de Geeuw mee verbonden. Water vormde de verbindende schakel in de wereld. Het zal rond 1752 geweest zijn dat IJlst stadsrechten verwierf. Uit een tekening van Uilenburg blijkt dat er veel scheepswerven in IJlst waren en zelfs een zaagstelling. Aan het eind van de zestiende eeuw werd de betekenis van de stad minder. Het aanwezige geld werd minder in de risicovolle scheepsvaart geïnvesteerd en meer in land en woningen. In de negentiende eeuw was het aantal beroepen in IJlst erg groot. Een industrie die floreerde was de plaatselijke schaatsindustrie van Nooitgedacht.

Daarna vertelde Freek Visserman op een enthousiaste manier over de palingaak de Kornelis Yfkes. Al in 1391 vervoerden Hollandse en Zeeuwse handelaren levende paling naar Londen om deze daar vervolgens te verhandelen. Anne Wiegers Visser uit Gaastmeer was een belangrijke Friese palinghandelaar. In 1853 kregen de Nederlandse palinghandelaren een officiële vrijstelling van liggeld aan Dutch Mooring aan de Londense Billingsgate. Aan het eind van de negentiende eeuw voeren er wel 15 tot 17 palingaken van Heeg, Gaastmeer en Woudsend naar Londen. Ze maakten in die tijd zes tot acht reizen per jaar en samen brachten zij wel ongeveer anderhalf miljoen pond paling naar Londen. De paling zwom onder het schip in een bun mee naar de eindbestemming. Palingaken ankerden bij aankomst in de Thames Estuary in Holehaven Creek. In de Creek bleven zij liggen en kreeg de paling vers water. De kapitein ging dan kijken of er plek was aan de Mooring en of de prijs goed was. De Kornelis Yfkes werd in 1872 gebouwd met de naam Vrouw Dieuwke door Eeltje Holtrop van der Zee uit Joure. In de laatste decennia waren er gemotoriseerde palinghalers omdat het opvaren van de Theems in verband met het sterk vervuilde water te veel dode paling opleverde. In 1928 werd er in de Kornelis Yfkes dan ook een Kromhout motor ingebouwd. Rond 1950 wordt de laatste palingaak de Heeg gesloopt. Het einde van de palinghandel had verschillende oorzaken. Zo deed de aanleg van de afsluitdijk de palingstand niet goed en was de overtocht naar Londen zwaar en economisch niet altijd meer rendabel. In 2009 werd een reconstructie van de Kornelis Yfkes in gebruik genomen. In 2019 voer de aak voor het eerst naar Londen.

GESCHIEDENIS PALINGHANDEL

- 1412 HENRY IV: "DUTCH EELSHIPPES" MOGEN ALLEEN PALING PER GEWOCHT VERKOPEN
- 1463 9 ZEELIJKE PALINGHANDELAARS GEARRESTEERD: BELATINGSONTDIJNING INVOLER GEZOUTEN PALING
- 1475 EDWARD IV: "PALING MEN" SHALL ONLY BRYNGE BARRELED FISH CLENE WITHOUT BONE AND NAPPYS".

De lezingen deze dag werden aangevuld met een mooie rondleiding door IJlst, een bezoek aan het houtmuseum en rondleiding door de houtzaagmolen de Rat welke de firma Oppedijk in 1850 vanuit de Zaanstreek naar IJlst deed komen. Deze leerzame en interessante dag werd afgesloten met een gezellige borrel bij Utherne.

Verslag van de ledenbijeenkomst van de Werkgroep Maritime Skiednis op 5 oktober in Museum Hindeloopen.

(Door Jelle Jan Koopmans)

Op deze bijeenkomst waren ongeveer vijftien leden aanwezig. (Interim)voorzitter Peter Tolsma nam afscheid als voorzitter van de werkgroep. Hij blijft eerst actief als penningmeester in het bestuur. De opvolger van Peter is gevonden in Jan Auke Walburg. Jan Auke heeft belangstelling voor maritieme en Friese geschiedenis. Hij is opgeleid als klinisch psycholoog en bedrijfskundige en was directeur van verschillende zorgorganisaties.

De nieuwe voorzitter Jan Auke Walburg. Bron: Tijdschrift de Psycholoog.

Eerste spreker was Jelle Jan Koopmans (ondergetekende). Deze lezing ging over de rijkste Hindelooper ooit Jappe Wiggerts (geb. Hindeloopen circa 1690 – overl. Amsterdam 1756). Jappe Wiggerts werd rond 1690 in Hindeloopen geboren, hij trouwde er twee keer. De eerste keer met Leeuwkje Aukjes in 1719 en de tweede keer met Saling Gerrits in 1733. Met Leeuwkje kreeg hij twee kinderen, Wiggert en Auke. Jappe overleefde Wiggert en Auke zat rond zijn overlijden in een verbeterhuis. Erfgenaam werd dan ook Gerrit Wiggerts die voortkwam uit zijn tweede huwelijk met Saling Gerrits. Voor meer genealogische informatie zie het interessante artikel van Jan de Vries: Nakomelingen van Anck Boldewyns te Hindeloopen. [GJ_2019.pdf](#)

Gerrit Wiggerts (geb. 1736 Hindeloopen, overl. 1786 Amsterdam) Collectie Museum Hindeloopen.

Jappe Wiggerts was een koopman. In 1727 gebeurde er iets opvallends. De buitengewoon rijke Amsterdamse koopman Pieter Onkelboer liet op enige bedragen voor zijn huishoudster, slager en boekhouder na al zijn bezittingen na aan de eerbare Jappe Wiggerts. Wat hier precies de reden voor is geweest is onbekend, wel dreef Pieter Onkelboer samen met een eerder overleden oudere broer van Jappe, Douwe Wiggerts een grote houthandel. Jappe Wiggerts verdiende zijn geld voornamelijk in de Europese vrachtaar en ook in de houthandel. Bij zijn overlijden liet hij een indrukwekkende lijst aan bezittingen achter.

Collectie: Stadsarchief Amsterdam, 1710.

Ten eerste zijn huis in Amsterdam aan de binnenkant van het Nieuwe Waalseiland. Deze straat en de indrukwekkend grote zeventiende-eeuwse grachtenpanden staan daar nog steeds. Het huis van Jappe Wiggerts bestond uit onder andere een zolder, een binnenkamer, een portaal, een zaal, een zijkamer, een zijdekamer, een tweede zolder, een zoldertje boven de zaal, vliering en een treurkamertje. Zijn bezittingen bestonden onder andere uit voor 150 gulden aan turf, vierentwintig manshemden van 96 gulden, kleding van de overledene 200 gulden, zes hele grote porseleinen lampetten van 72 gulden, dertien gebeitelde kommen en koppen op de schoorsteen van 125 gulden en negentig paar divers koffie en thee goed van 200 gulden. Aan boeken goud en zilverwerk waren er onder andere tien stuks medailles als gouden munten van 256 gulden, een gouden repetitiehорloge met gouden ketting van 250 gulden en twee bijbels met gouden platen en enige boeken in Franse platen van 350 gulden. Het aanzienlijke schilderijenbezit op de zaal en zijkamer bestond uit onder andere een stuk van M. Hondecoeter van 65 gulden, twee landschappen van Piemont (80 gulden), een stuk van Jan van der Heijden van 250 gulden, een stuk van Bartholomeus van der Helst van 125 gulden, een stuk van Abraham Storck en vier stukken van van Hugtenburg van 160 gulden.

Een schilderij van Jan van Huchtenburg. Aanval op een convoi. Collectie Mauritshuis.

Aan penningen waren er onder andere vijf zakken van 500 gouden ridders met een waarde van 35.000 gulden, 129 zakken van 600 gulden met een totaal van 77.400 gulden, een ijzeren geldkist met 12725 gulden, Deens, Russisch en Zweeds geld met een waarde van 6825 gulden en een saldo bij de wisselbank van 21990 gulden. Zakelijk bezat Jappe Wiggerts een portefeuille scheepsparten bestaande uit parten in 63 fluitschepen, 2 smakschepen, 11 galjoetschepen, 10 kofschepen, 2 katschepen en 2 walvisvaarders met een waarde van 124.925 gulden. Daarnaast waren er nog allemaal obligaties ten name van Amsterdam, Zeeland en Overijssel. De grootste hiervan bedroeg 31.000 gulden en er was een lening van 20.000 gulden aan zijn zwager Saling Aukes. Deze Saling Aukes stond aan de wieg van de grote houthandel Bontekoning en Aukes. Naast deze lening was er nog een aandeel in brouwerij de Star in Amsterdam, de Hoornse Lijnbaan, de scheepstimmerwerf de Vergulde Schol en waren er 1625 tonnen pek, 10750 maten Cadix zout en diverse houtwaren.

Een gouden rijder uit Utrecht, 1750. Wikicommons.

Daarnaast was er bezit in Hindeloopen. Dit bestond uit een huis met lijtshuis aan de Nieuwe Weide getaxeerd op 1800 gulden, een zomerhuis getaxeerd op 1400 gulden, een stal, wagenhuis en timmerschuur gewaardeerd op 800 gulden en een helft van een huis in Hindeloopen ook getaxeerd op 800 gulden. Tot de bezittingen in Hindeloopen behoorde een bijbel met gouden haken van 135 gulden, een testament met gouden haken van 86 gulden, 12 zilveren tafelmessen van 90 gulden, vijf paarden van 500, 230, 225, 75 en 35 gulden (de laatste twee waren ziek en daarom lager gewaardeerd), twee faëtons (snelle koets) van 450 en 420 gulden, een sjees van 75 gulden en twee sleeën van 50 gulden en vijf zweepen met zilveren banden van 116 gulden. Aan contante penningen was daar nog 31389 gulden, obligaties 28040 en een vierde part in een kruitmolen van 7500 gulden.

Het huis van Gerrit Wiggerts aan de Nieuwe Weijde in Hindeloopen.

Te bedenken dat volgens Richard Paping een gemiddelde Groninger boerenarbeider 60 gulden per jaar verdiende en volgens Jan Luiten van Zanden het gemiddeld inkomen in Amsterdam in deze periode rond de 250 gulden per jaar lag kunnen we Jappe Wiggerts gerust een miljardair van de achttiende eeuw noemen. Zijn nazaten gingen zich later Averhorn van Nauta en Rinia van Nauta noemen. Zij lieten het nog bestaande slot in Hindeloopen bouwen, een herberg op de Galamadammen en bezaten nog lange tijd veel landerijen in Friesland.

De volgende spreker was Siebren Dyk onder andere samensteller van het Great Hylper Wordebook. Hij sprak over het Hindelooper dialect. Binnen de Friese taal heeft ieder dorp een zekere zin een eigen dialect. In geïsoleerde gemeenschappen zoals Schiermonnikoog, Terschelling en Hindeloopen gaat dit nog meer op. Dit waren plaatsen die in de eerste plaats naar de zee waren gericht. Meer kustplaatsen zoals Enkhuizen, Volendam, Katwijk en Scheveningen hebben een sterk eigen dialect. Het Hindeloopers staat echter niet geheel op zichzelf. In Molkwerum en Warns is een vergelijkbaar dialect. Een wetenschappelijk aantoonbare connectie met Scandinavische talen bestaat er niet. Dit lijkt meer een mythe te zijn die is voortgekomen uit oude volksverhalen.

GRAET HYLPER WORDEBOOK

In het Hindeloopers zijn ongeveer 46 uitdrukkingen die iets met de scheepvaart te maken hebben. Bijvoorbeeld: De wiend hat der jungen. (Er staat daar een krachtige wind.) Of: It skip fart as in boatjen. (Het schip is makkelijk te sturen). Of: It gedyn yn de fokke hawwe. (Snel varen).

Van voor 1800 zijn er acht teksten in het Hindeloopers bewaard gebleven. Zes van deze teksten zijn maritiem en twee niet. De niet maritieme teksten bestaan uit een lofzang op een dominee en een tekst over jonge mensen die vanuit Hindeloopen naar de kermis in Koudum gingen.

De eerste Hindelooper tekst stamt uit 1672. Het is een gedichtje over de tegenstelling tussen schippers en landlieden. Uit dit jaar is er ook een kroniek die iets meldt over de aanleg van een schans en een sluis. Uit 1679 stamt de Hylper Skipsalmanak. Hier is aandacht voor de vier jaargetijden, jaartallen en maanden van het jaar. Naast deze algemene almanak teksten is wordt er in gemeld dat er in Noorwegen geld valt te winnen en wordt er gesproken over de kwaliteiten van een zeeman. Ook de markten in verschillende steden worden genoemd. Ook is er een tekst over kribbelende schipperswijven. Daar wordt onder meer vermeld dat de mannen bij gunstige noordenwind nei hus ta wol driuwe.

Drie teksten komen uit de achttiende eeuw. Zo is daar de beschrijving van een tocht naar Medemblik van een schipper en een kok. Zij komen uiteindelijk ook in Harlingen, Amsterdam en Enkhuizen terecht. Verder is er een tekst over een tuurman van een schip Homme lepes die naar Gotland vaart op een fluitschip. Tenslotte is er een tekst over Rinver Tjeerds die zich als klein jongetje brandde aan een ketel.

Siebre Dijk voor de Fryske Akademy. Bron: Fryske Akademy

Wa ken tjen 't ongelok ooit iin de kunst ontronne, al koest min fule jeold, ja toezen gone wonne, as dat so weaze mut, dat hek lang lesten sieand, oan Teead siin eoldste fiint , dit least feliden sneaand. Miin wiif sie, Rinwer solte settel boppe briinge, mar ban din naat, 't ken ligt uut de settel springe. Hi nooam en feeardig op en sotten efter del, en joeg uus Heie en paaik, mar herk! hi band im snel, en dat oer bei siin beeam, wi looaian bi de krenne, hi brooat 't wetter om oer bei siin fuotten henne. So klak loos bant en ding en nimmen dweit belet, en ongelok dat komt al eer dat immen 't wet.

Deze Rinver werd later schipper maar verloor zijn schip, daarna zijn meisje zette zijn huis in de brand en vertrok naar Indië. Dit droevige verhaal lijkt voor een groot deel op waarheid te berusten.

De interessante dag werd afgesloten met een bezichtiging van het vernieuwde Museum Hindeloopen en een gezellige borrel in restaurant Sudersee.

Siebre Dyk (Heerenveen, 1953) studeerde Nederlands in Groningen en Fries aan de VU te Amsterdam. Van 1981 tot aan zijn pensioen in 2019 was hij verbonden aan de Fryske Akademy als lexicograaf / taalkundige. Dyk promoveerde in 1997 op *Noun.incorporation.in.Frisian*. Hij werkte mee aan het *Woordenboek.van.de.Friese.Taal* (WFT) en aan woordenboeken van de dialecten van Schiermonnikoog (2002), Ameland (2016) en Hindeloopen (2019). Hij was verantwoordelijk voor de Friese morfologie binnen het Taalportaal.

Jelle Jan Koopmans (Sneek 1984) studeerde economisch en sociale geschiedenis aan de Rijksuniversiteit Groningen. Zijn scriptie ging over de economische en politieke elite van zijn geboortestad Sneek tussen 1870 en 1910. Vervolgens schreef hij een boek over de Rabobank in Noord-Drenthe tussen 1904 en 2008. Tijdens het promotieonderzoek schreef hij artikelen over Makkum, de familie Kingma en het Fries Partenbezit. Ook is hij al geruime tijd bestuurslid van de Werkgroep Maritime Skiednis van de Fryske Akademy. Op 29 oktober 2020 promoveerde hij tot doctor op het proefschrift: *Vrachtvaarders.van.Europa*. Jelle Jan werkt op dit moment als medewerker complexe hypotheek bij de Rabobank.

Lijst van publicaties

Boeken:

- Jan Auke Walburg, *Friezen.op.Zee*, Uitgeverij Noordboek

Artikelen:

- Special over de watersnood van 3-5 februari 1825 in Historisch tijdschrift Fryslan november/december, met artikelen van Jan Dirk Wassenaar, Alice Booij en Klaas Zandberg.
- Egge Knol, Twee eeuwen reddingswezen aan de Friese kusten, in Historisch tijdschrift Fryslan juli/augustus.
- Peter Swart, Friese matrozen op 18^e eeuwse fregat, in Historisch tijdschrift Fryslan mei/juni.
- Hanno Brand, Friese koopvaarders bij Wight gekaapt, in Historisch tijdschrift Fryslan, mei juni
- Paul Borghaerts, Onderzoek Friese boerderijen wijst weg naar herkomst en houtvaart, in historisch tijdschrift Fryslan jan/feb.

Presentaties

- Jan Auke Walburg, boekpresentatie *Friezen.op.Zee*, Sneek 11-12-2024.
- Jelle Jan Koopmans, het scheepsboek *Hempenius*, Hindeloopen 11-12-2024